

Dit gunnen we ieder kind

Kinderen maken op Cruyff Courts ook kennis met culturele activiteiten

De impact van een Cruyff Court in de wijk is – wereldwijd – zicht- en voelbaar. De mogelijkheden op het naar Nederlands beste voetballer ooit vernoemde speelveld blijken zelfs grenzeloos, zo toonde het pilotproject Cultuur@CruyffCourts deze zomer aan. “Mijn eerste reactie was nog: djembé en breakdance op zo’n grasveld, da’s gewaagd. Maar het heeft tot flinke deelname en veel enthousiasme bij de kids geleid. Ze komen – naast sport – in aanraking met kunst- en culturele activiteiten die ze anders nooit zouden kunnen ontdekken”, zegt Philip Schemmekes, producer en coach in Haarlem. In Utrecht wordt de follow-up van het initiatief zelfs vormgegeven met de aanstelling van een sport- en cultuurmakelaar, die de buurtsportcoaches gaat ondersteunen.

📍 EDDY VEERMAN 📷 @CC UTRECHT

‘**G**ratias bij jou in de buurt ontdekken wat je leuk vindt’. Met die slogan en ondersteund met dynamische videobeelden werd de samensmelting van sport, cultuur en daar in opgaande spelende kinderen, kracht bij gezet. Half april verrichtten minister van cultuur Ingrid van Engelshoven, wethouder Richard de Mos en Cruyff Foundation-directeur Niels Meijer op het Eljero Elia Veld in Den Haag de landelijke aftrap van Cultuur@CruyffCourts, een samenwerking tussen het Jeugdfonds Sport & Cultuur en de Cruyff Foundation. Mede mogelijk gemaakt

door de VriendenLoterij en het Fonds voor Cultuurparticipatie. Acht weken lang werden – naast het bestaande sportaanbod – op veertien Cruyff Courts voor jongeren van acht tot vijftien jaar door het hele land culturele activiteiten georganiseerd. In 2020 komen er nog eens veertien plekken bij.

Laagdrempelig

Wat tot voor kort onbereikbaar leek voor in armoede opgroeiende kinderen, behoort opeens tot de mogelijkheden. “Kinderen in de wijken rond de Cruyff Courts, waar tot nu toe alleen gesport werd, krijgen nu de kans

cultuur en kunst te ontdekken”, zegt Grace Dias, coördinator van Jeugdfonds Sport & Cultuur Haarlem en Zandvoort. “Het gaat om djembé, urban en breakdance, graffiti, rap, fotografie en freestyle voet- en basketbal. Urban culture is ook cultuur en biedt tegelijk een heleboel fun. In de opzet van dit project maken kinderen gedurende acht weken door middel van workshops kennis met deze culturele activiteiten en creëren wij een laagdrempelige doorstroom naar reguliere lessen. Het Jeugdfonds Sport & Cultuur kan de lessen betalen als er thuis geen geld voor

is. Dat alle kinderen met sport en cultuur kunnen meedoen is belangrijk. Kinderen worden er fysiek, sociaal en mentaal sterker én blijer van. Dat gunnen we alle kinderen.” Op deze manier wordt gewerkt aan innovatie van het aanbod voor een specifieke groep kinderen en jongeren, zij die opgroeien in armoede.

Levenslessen

In Haarlem zocht Grace Dias namens het Jeugdfonds de samenwerking met Triple ThreaT, een groeiende jongerencommunity

in de wijk Schalkwijk. Philip Schemmekes is een van de medeoprichters. “Ik heb zelf in de wijk gewoond waar het project van start is gegaan. In mijn tijd speelden we als kind altijd buiten, maar ik merk dat het tegenwoordig minder gebeurt dat een buurjongetje langskomt en zegt: ‘Kom we gaan buiten spelen’ of: ‘Zullen we om half vier afspreken op het pleintje?’”

Schemmekes ‘speelde’ als kind van de straat lange tijd het spelletje ‘politie en boefje’, maar basketbal veranderde zijn leven. “Ik bracht het zelfs tot de eredivisie. Daar heb ik

“Het moet echt van twee kanten komen. Samen kunnen we heel veel kinderen bereiken”

– Martine Spanjers

veel levenslessen uitgehaald: omgaan met hiërarchie, teleurstellingen, het toewerken naar doelen. Op een gegeven moment besloot ik dat ik de mogelijkheden daartoe ook aan kinderen wil aanreiken. Ik wilde proberen jongeren in hun kracht te zetten, hun passie aan te spreken. Dat is ook de missie van Triple ThreaT.”

Met zijn community bieden producent Schemmekes en zijn team jongeren de kans van deelnemer aan een activiteit uit te groeien tot vrijwilliger of zelfs volwaardig lid van de organisatie. “In essentie zijn wij ook buurtsportcoaches, maar wij noemen het anders en vullen het anders in. Maar wij zijn net als zij ook rolmodellen in de wijk. Wij gebruiken vooral basketbal als middel om jongeren zowel skills als normen en waarden mee te geven. Ik coach de Onder 14-jongens van Triple ThreaT, die in de eredivisie spelen. Wij werken samen met de buurtsportcoaches, bij dit project was dat Redouan El Yousfi. De buurtsportcoaches kennen de kinderen door en door en kunnen de koppeling maken met hun leefwereld. Behalve dat hun aanwezigheid belangrijk is – omdat zij bekend zijn bij de jongeren – kunnen zij meedenken. Zij zien welke doelgroep aanwezig is en welke we nog missen. Dan kunnen we samen kijken hoe we die ook kunnen benaderen.”

Boven verwachting

Toen Grace Dias hem voor het eerst aansprak over het Cultuur@CruyffCourt-project en vroeg of het hem wat leek

jongeren op deze manier te prikkelen, was Schemmekes’ eerste gedachte: dat is een gedurfd concept. “Ik ben bekend met het court, maar had er nooit aan gedacht het court ook op deze manier in te zetten. Je bent buiten en bent afhankelijk van de omstandigheden. En bij cultuur en theater denk je niet aan een sportveld. Dat bleek ook toen we die gedachtegang tijdens een rondje langs de scholen deelden met de jeugd. Hun reactie was ook: ‘Breakdance op een kunstgrasveld?’ Maar het was wel uniek. En met het Nederlandse weer was het meteen een extra uitdaging.”

“Mijn passie is de horizon van kinderen te verbreden, dus het leek mij als producent gaaf de community er kennis mee te laten maken. Tijdens de eerste bijeenkomsten en bij het benaderen van andere partijen, ter voorbereiding op de grote kick-off, ontstond al een mooi gevoel. Eén grote familie. Bij het opstellen van het programma werd besloten om op één moment alle workshops te laten zien. En bij de opening waren behalve de wethouder van cultuur, de beleidsmakers en alle partners ook veel kinderen uit Haarlem aanwezig, het was boven verwachting.”

“Toen we een week later met de activiteiten begonnen, was de opkomst wéér boven verwachting. Natuurlijk verschilt de deelname per activiteit. Het freestyle voetbal zat elke week met 22 kinderen bomvol. Voor een buitenactiviteit waarvoor je je moet inschrijven, is dat heel goed. Bij de raplessen was de animo minder. We waren

voorbereid op regenval, dus hadden we ook een locatie binnen geregeld. Omdat er telkens nieuwe vriendjes of vriendinnetjes meekwamen, besloten we op het Cruyff Court te verzamelen, ook als we wisten dat we door de weeromstandigheden waarschijnlijk naar binnen zouden moeten uitwijken. Dan was het verbazingwekkend dat er ondanks de regen toch zoveel kinderen waren. Eén keer stond ik met de breakdancedocent in de regen te wachten. Ik verwachtte eerlijk gezegd niemand,

kwamen er toch acht kinderen. Te gek. Daar doe je het voor. Dan heb je hun passie dus opgewekt.”

Horizon

Qua begeleiding – voor dans, muziek en graffiti – hadden Schemmekes en zijn team gekozen voor workshopleaders die energiek zijn, kinderen kunnen enthousiasmeren en inhoudelijk een goede les kunnen geven. Schemmekes: “Daar krijgen de kinderen ook een band met de begeleiders. We

hadden acht weken lang acht verschillende workshops, dus het was best volgepropt op maandag, woensdag en vrijdag. En je zag dat er steeds nieuwe kinderen bij kwamen.”

“Een groot gedeelte van de doelgroep kan dergelijke lessen normaal gesproken niet betalen, dus wij hebben zeker iets moois gefaciliteerd. Ze zouden er anders waarschijnlijk ook nooit mee in aanraking komen. Hun horizon is ook niet breed genoeg, ze leven in een wereldje van: ‘Ik kan dat niet.’ Of: ‘Dat is niet voor mij bestemd

en te duur.’ Nu kunnen ze – als ze iets echt leuk vinden en het vaker willen doen – zelfs doorstromen naar reguliere lessen. Er is dus ook een vervolg.”

“Met alle betrokkenen hebben we na afloop het project geëvalueerd en natuurlijk zijn er leer- en verbeterpunten, maar iedereen was positief. Ik vond drie momenten écht geweldig: de kick-off was echt tof. In volle groei en bloei zag je alle mogelijkheden op het Court. Het tweede moment was een gedeelte van de freestyle voetbalworkshop.

“Ik had er nooit aan gedacht het court op deze manier in te zetten”

– Philip Schemmekes

De lesgever had één van zijn vrienden meegenomen en die ging helemaal los, de kinderen kenden hem en ze werden helemaal gek. Het derde moment was die middag in de regen, die tóch nog mooi uitpakte met de breakdancers.”

Kruisbestuiving

In Utrecht sloot een allopend project naadloos aan bij de pilot van Cultuur@CruyffCourts en was er sprake van kruisbestuiving. Martine Spanjers, producente van ZIMIHC (podium voor amateurkunst): “De insteek van ZIMIHC was om samen met het Jeugdfonds Cultuur Utrecht en SportUtrecht allerlei activiteiten en evenementen op te zetten, vanuit de achterliggende gedachte: Hoe kunnen we samen deze doelgroep beter bereiken en stimuleren tot actief meedoen aan sport én cultuur? Dat project heet ‘U Make&Move’ en het Cultuur@CruyffCourts-idee paste er perfect in. Zo konden we die pilot gebruiken om onze activiteiten verder te ontwikkelen. Het was daarom niet alleen een landelijke maar ook een stedelijke pilot. Je kunt lang en veel om tafel gaan zitten, maar in Utrecht houden we van doen.”

Ilse Visser ervoer als buurtsportcoach Sport en Cultuurmix dat – al zijn de ideeën nog zo goed – de praktijk ook weerbarstig kan zijn. “In de wijk Overvecht waren we al begonnen met ‘U Make&Move’, ook het Cruyff Court werd daarvoor gebruikt. Overvecht is een wijk waar het lastig is de jeugd te bereiken. Als de kinderen er eenmaal zijn, vinden ze het leuk, maar ze zijn afwachtend en eenkennig. Je moet als buurtsportcoach structureel je gezicht laten zien en een band opbouwen. Dat heeft tijd nodig en dat had ik al gedaan, want ik werk hier al tien jaar.”

“Dat maakt het voor mij juist ook zo leuk: er wordt meer van je gevraagd dan alleen les geven. Je wordt een vertrouwenspersoon voor ouders en kinderen. De ouders hebben vaak geen auto of fiets, dus de kinderen lopen een stuk voordat ze bij het Court zijn en dan willen ouders dat ze daar worden opgevangen door iemand die ze kennen.”

Doorstrom

“De workshops die werden gegeven waren sport, gecombineerd met kunst en cultuur: schilderen, knutselen of dans, een workshop fotografie, touwtje springen of voetballen op

V.l.n.r. Desmond Post (Cruyff Foundation), producer en coach Philip Schemmekes van Triple Threat, Grace Dias van het Jeugdfonds Sport & Cultuur Haarlem en Okrah Dankor, oprichter van Triple Threat. Buurtsportcoach Redouan El Yousfi staat niet op de foto.

muziek, het was allemaal heel laagdrempelig”, vervolgt Visser. “Capoeira viel heel goed in de smaak. Trommelen op grote tonnen, een circusworkshop waarin ze konden leren jongleren, als clown verkleed konden gaan, balanceren op een stalen koord – de kinderen vonden het prachtig. Dat kwam ook omdat ze de personen die de gastlessen gaven, al kennen. Die herkenning is van groot belang. Mijn collega geeft Streetsports. Als wij er maar zijn, dan komen de kinderen.”

Veel kinderen in Overvecht groeien op in een gezin met een laag inkomen. “Twee moeders die telkens aanwezig waren met hun twee kinderen, gaven meerdere keren aan hoe fijn ze het vonden dat hun kinderen konden meedoen aan activiteiten waar ze anders nooit naar toe hadden gekund omdat er geen geld voor is. Wij hebben als buurtsportcoaches naderhand geprobeerd de doorstroom van deze jongeren naar verenigingen te bevorderen, en het is goed dat het Jeugdfonds ook daarbij helpt. Taal blijft de grootste uitdaging, ook bij het aanvragen van steun. Deze mensen moeten daarbij echt bij de hand worden genomen.”

Sport- en cultuurmakelaar

Het LKCA – landelijk kennisinstituut voor cultuureducatie en amateurkunst – gaat het bereik, zowel kwantitatief als kwalitatief, en de impact van Cultuur@CruyffCourts monitoren. Astrid Meijs, die vanuit ZIMIHC en het Jeugdfonds Cultuur Utrecht het programma samenstelde: “We gaan de pilot met het Cruyff Court voortzetten in drie andere wijken van Utrecht, om ook daar alle kinderen in contact te laten komen met de sport- en cultuurlessen.”

Martine Spanjers: “Wij willen zelfs een stap verder gaan, door als eerste gemeente in Nederland een sport- en cultuurmakelaar aan te stellen. Deze gaat buurtsportcoaches helpen om meer affiniteit en een betere antenne richting cultuur te ontwikkelen. Anderzijds willen we culturele partijen helpen om zich ook op sport te richten, het moet echt van twee kanten komen. Samen kunnen we heel veel kinderen bereiken.” ■